

MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ŠTÁTNY ARCHÍV V BYTČI
pobočka MARTIN

SPRÁVA O ČINNOSTI ARCHÍVU ZA ROK 2011

V Štátnom archíve, pobočka Martin v roku 2011 nedošlo k žiadnym zmenám v počte pracovníkov. Všetky stanovené úlohy, súvisiace s činnosťou archívu boli splnené.

Na úseku predarchívnej starostlivosti a preberania archívnych dokumentov, pracovníci vykonali štátny odborný dozor a poskytli metodickú a odbornú pomoc obciam, organizáciám a školám pri správe registratúry.

Osobný kontakt pracovníkov archívu so zamestnancami kontrolovaných subjektov pri vykonávaní štátneho odborného dozoru sa veľmi osvedčil. Pracovníci priamo v organizácii vysvetlia a odborne poradia správcom registratúry. Určite by prospelo nám aj organizáciám, keby sme ich mohli častejšie navštevovať. Vzhľadom na nedostatok pracovníkov, finančných zdrojov, ale tiež obmedzenej doprave, nie je možné vykonávať viac kontrol.

V rámci spracúvania a sprístupňovania archívnych dokumentov archív vychádza hlavne z potrieb verejnosti, preto sa prednostne spracúvajú tie archívne fondy, o štúdium ktorých bádajú, ale aj široká verejnosť prejavujú najväčší záujem.

V roku 2011 bola ukončená reinventarizácia archívneho fondu Okresný úrad v Martine (1905) 1923 – 1945 (1962). V archívnom fonde bola vykonaná vnútorná skartácia, fond je roztriedený na agendy a vecné skupiny. Inventár je vyhotovený v aplikácii Bach – Inventáre.

Vo finálnej fáze sa nachádza aj spracovanie archívneho fondu Okresný národný výbor v Martine, prvé tri manipulačné obdobia z rokov 1945 – 1960. Fond je pripravený na prepis do aplikácie Bach – Inventáre.

Stále viac požadovanými materiálmi sú archívne dokumenty z bývalých miestnych národných výborov. V roku 2011 bol spracovaný archívny fond Miestneho národného výboru v Sučanoch a Miestneho národného výboru v Krpeľanoch. Archívne dokumenty sú pripravené na prepis do aplikácie Bach – Inventáre.

V roku 2011 archív prevzal do archívnej starostlivosti 5,00 bežných metrov archívnych dokumentov, ktoré boli zároveň aj usporiadané a počet bežných metrov roztriedeného archívneho materiálu ubúda.

Veľkú časť pracovnej doby archív venuje bádateľom. Nie sú to len tuzemskí bádajú, ale stále častejšie náš archív navštevujú aj zahraniční bádajú. V roku 2011 sme mali 17 bádateľských návštev zahraničných bádateľov. S veľkým ohlasom sa stretlo štúdium archívnych dokumentov k regionálnym dejinám, k dejinám cechov a spolkov, ktoré bádajú využívajú pri vypracovaní ročníkových, záverečných alebo diplomových prácach a tiež pri získavaní cenných historických údajov potrebných k príprave a zostavovaní obecných monografií. Pri genealogickom výskume bádajú požadujú matriky z rokov 1895 – 1906.

Prístup k archívnym dokumentom v správnej agende sa realizuje zásadne iba na základe písomnej žiadosti (§ 12. ods. 4 zákona č. 395/2002 Z. z.) bez ohľadu na to, či žiadateľ požaduje overenú alebo neoverenú formu vyhotovenia archívneho dokumentu. Archív z požadovaných archívnych dokumentov vyhotovuje odpisy, výpisy, potvrdenia a kópie. Najväčší záujem verejnosti je o archívne dokumenty potrebné k predloženiu k preukázaniu majetku, uplatňovania si reštitučných nárokov, dokumentov potrebných k obnoveniu registrácii pôdy. Žiadajú o zapožičanie technickej dokumentácie k stavbám a pribúdajú žiadosti o vyhotovenie kópie vysvedčení.

V roku 2011 bola ukončená katalogizácia kníh v aplikácii Bach – Knižnica. Odborná archívna knižnica bola doplnená o 13 zväzkov kníh a dve diplomové práce, ktoré vznikli v spolupráci s pracovníkmi archívu. Väčšinu kníh sme získali darom, nakoľko na nákup kníh archív nemá dostatok finančných prostriedkov.

Archív pravidelne dopĺňa aj zbierku regionálnej tlače, ktorú je vydavateľ povinný bezplatne zasielať archívu.

V rámci výskumnej a publikačnej práce pracovníci archívu spolupracovali pri zostavovaní zborníka o jednej z najstarších turčianskych obcí – obec Slovenské Pravno. Zborník bude publikovaný v roku 2013 pri príležitosti 900. výročia prvej písomnej zmienky o obci. Okrem toho začali pracovať na komplexnej historickej monografii obce Budiš, ktorá bude publikovaná pri príležitosti 440. výročia prvej písomnej zmienky o obci.

Archív sa zviditeľňuje aj v rámci kultúrno – osvetovej činnosti. V roku 2011, tak ako aj v predchádzajúcich rokoch, archív poriadal náučne besedy a exkurzie pre žiakov základných škôl a študentov stredných škôl. Zaujímala ich činnosť archívu, história a vek uložených archívnych dokumentov. S veľkým ohlasom sa stretli názorné ukážky stredovekých mestských a cechových listín a pečatí.

V rámci odborného vzdelávania sa pracovníci archívu zúčastnili odborného seminára „Bádateľska a správna agenda“. Seminár bol organizovaný odborom archívov Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Problémy s vodou v priestoroch plynovej kotolne boli v apríli 2011 konečne vyriešené. Plynová kotolňa je umiestnená na poschodí administratívnej budovy. Problém s presakovaním spodnej vody však vyriešený nebol a suterén zostáva naďalej vlhký a plesnivý. Z tohto dôvodu suterén nemôže byť využitý na ukladanie archívnych dokumentov (600 bm).

Pri odbornej prehliadke budovy pracovníkmi odboru ekonomiky verejnej správy MV SR bolo zistené, že spodná voda nepresakuje len cez obvodové múry, ale aj cez dlážky. Jediným riešením je izolácia celej budovy – podkopať budovu a urobiť novú izoláciu, čo si však vyžaduje veľké finančné náklady.

Výkaz vypracovala: Mgr. Táňa Duchajová
Bystrička marec 2012